

Hoofdstuk X

Dramatische oorlogsgebeurtenissen van de

Familie Hausmans-Tholen

Op de Drees te Pey

Tijdens de tweede Wereldoorlog

Samengesteld door:
Pejjerlandj René Rutten

Gegevens verkregen van:
Pierre en Herman Hausmans
Herman Verheijen
Jan Meuwissen

Het bewogen oorlogsverleden van de familie Hausmans

Op de Drees in Pey

v.l.n.r. staand: Lei, Lambert, Trine, Mia, Sjeng, Harie en Sjaek
zittend: Guilhelmus (Wullem) Hausmans en Anna Tholen met op schoot Pierre en Wil.

Bij het maken van deze vredige foto wist de familie nog niet wat de toekomst voor hen in het verschiet had.

Ook in deze familie heeft de tweede wereldoorlog diepe wonden geslagen

©: Pejjerlandj René Rutten
oktober 2011

Voorwoord:

Samen met Pierre Hausmans, de op één na jongste telg uit de familie en Herman, een zoon van Sjaek, hebben wij getracht een zo realistisch mogelijk verhaal samen te stellen van de ingrijpende gebeurtenissen die de familie te verwerken kreeg in de tweede wereldoorlog.

Vader Guilhelmus (Wullem) Hausmans woonde in Saeffelen vlakbij de Nederlandse grens. Hij is in 1917, tijdens de eerste wereldoorlog, gedeserteerd en vluchtte toen naar Nederland, waar hij verkering had met Anna Maria Tholen uit Pey. Met haar is hij op 12 april 1918 getrouwd.

Guilhelmus (Wullem) 1914-1917

Trouwfoto Guilhelmus en Anna
Archief Chrit Boonen.

Het hoofdberoep van Wullem was mandenmaker en hiervoor was destijds overal werk. Zij hebben samen dan ook op verschillende plaatsen in Limburg gewoond, maar uiteindelijk hebben zij zich gevestigd Op de Drees in Pey-Echt. Zij hadden ook een rijke kinderschaar zoals toen in een katholiek gezin normaal was. Hun gezin bestond uit negen kinderen, zeven jongens en twee meisjes. Zij leidden daar een onopvallend en zeer humaan leven en waren heel goed in deze gemeenschap ingeburgerd. Een citaat van iemand die de familie goed gekend heeft: “Moeder Hausmans was van goud en het was een hele sociale familie”

Eerste oorlogsjaren:

De oorlog verliep voor de familie Hausmans in de beginjaren zoals in ieder doorsnee gezin, de oudere jongens waren lid van de Jonge Wacht en naderhand van de K.A. (Katholieke Aktie), toen de Jonge Wacht verboden werd. Leo heeft van de activiteiten van deze groep, die veelal illegaal waren, een dagboek bijgehouden. De bijeenkomsten waren meestal in het

Patronaat, maar van daaruit werden ook bijeenkomsten georganiseerd op plaatsen waar men veiliger was voor de nazi's en de collaborateurs.

Uit een citaat van Jan Meuwissen citeren we enkele passages, waarin duidelijk wordt hoe de zonen van de familie Hausmans opgenomen waren in de jeugdorganisaties en de leiding hiervan:

“ Alle verenigingen in Nederland werden verplicht zich aan te sluiten bij de “Culturkammer”, op straffe van ontbinding en opheffing van bestaan, zelfs de Jonge Wacht kwam onder deze regel te vallen ondanks dat deze vereniging zich alleen ten doel stelde algemene vorming en ontspanning.

Jonge wacht weigerde toetreding en kwam in slaapstand.

Door enkele getrouwen werd wel een z.g. **Kernclub** gevormd. Deze viel naar buiten toe niet op. Toch moesten we voorzichtig zijn want ook wij jongetjes werden geschadwd door de “verraders”. Wij deden wel eens in het diepste geheim koerierswerk en dat was levensgevaarlijk.

Leiders van de kernclub waren: Henk Meeuws, Wiel Schoenmakers, Graad Rutten, **Sjeng Hausmans, Sjaek Hausmans**, Bert van Neer en Wiel Meuwissen. Het was voor de kernclub een zware slag toen **Sjeng, Lambert en Sjaek Hausmans**, onder dwang, naar de Duitse Wehrmacht moesten. **Sjeng en Lambert** zijn helaas gesneuveld. Oorlog is wreed en afschuwelijk.

De strikt kerkelijke organisaties mochten onder strenge censuur nog wel bescheiden opereren. Een van deze organisaties was de **K.A.** (de katholieke Actie). Weldra waren hier vele goede vaderlanders lid van. Onder het mom van deze organisaties is ook in Pey veel goed werk verricht, door onder meer hulp aan vluchtelingen en vervolgden alsmede beperkt aan verzetswerk, deze hulp was echter door Duitsers ten strengste verboden op straffe van

De toon aangevende personen van de K.A. groep te Pey waren o.a. kapelaan Römken, Meester Matthey, Wiel Peeters en Sjaek Meuwissen (broer van Jan). Kapelaan Römken is tegen het einde van de oorlog nog moeten onderduiken, ook in Pey waren helaas verraders actief.

Leo Hausmans was een klasgenoot van mij en wij waren vrienden. Na de lagere school scheidde onze wegen. Leo volgde de priesterstudie. Bij een latere klassenreünie deed **Pastoor Hausmans** de H. Mis en verzorgde de preek en nog altijd op de van hem bekende accurate wijze.”

Tot zover Jans citaat.

Allengs werd de situatie grimmiger toen de Duitsers van allerhande maatregelen uitvaardigden, zoals de Arbeitseinsatz. Veel Duitse mannen moesten naar het front en de opengevallen arbeidsplaatsen moesten toch ingevuld worden.

Door het fanatisme van de Duitsers en het verraad van de collaborateurs ontstond er voor de familie Hausmans een situatie die in onze huidige maatschappij onbegrijpelijk zou zijn.

Wat gebeurde er namelijk: Een fanatieke Duitse S.A.'er, die samen met zijn gezin in het hotel van Lilbosch woonde, ontdekte bij toeval, of door verraad, bij de gemeente administratie dat Guilhelmus en zijn familie de Duitse nationaliteit hadden.

Het gruwelijke vervolg van de Oorlog voor het gezin Hausmans vanaf 1943:

In 1943 begon de oorlogstragedie die op het gezinsleven van de familie een geweldige impact zou krijgen in de komende oorlogsjaren en voor heel wat kommer en kwel zou zorgen. Men kan zich bijna niet voorstellen hoe de gevoelens zijn als men van vandaag op morgen door de bezetters als een van de hunnen wordt behandeld terwijl het toch je vijand is.

Door de nazi's werden de mensen die stateloos waren behandeld alsof het Duitsers waren en moesten zich ook onderwerpen aan de Duitse wetten, hetgeen ook inhield dat de mannen in Duitse krijgsdienst moesten. Men kan zich voorstellen wat dit voor invloed had op jonge mannen die bij de vijand in dienst moesten, zoals bij de familie Hausmans, het was een verschrikking.

De oudste drie zonen werden ingelijfd door de Duitse Wehrmacht. Het waren Lambert, Sjeng en Sjaek (Sjaak).

De Gestapo kondigde bij deze oproep direct de represaille maatregelen aan die ze zouden nemen indien de jongens geen gehoor zouden geven aan hun oproep en onderdoken. Deze gingen zo ver en waren zo afschuwelijk dat er voor het drietal niets anders opzat dan zich te melden. Wullem had hun ook op het hart gedrukt om maar aan de oproep te voldoen en zo te proberen de schade zo beperkt mogelijk te houden.

De drie jongste kinderen (Lei, Wil en Pierre) moesten naar een Duitse school in Roermond en werden met een busje opgehaald, hierin zat ook een zoon van de "ijverige" S.A man, waaraan ze dit allemaal te danken hadden.

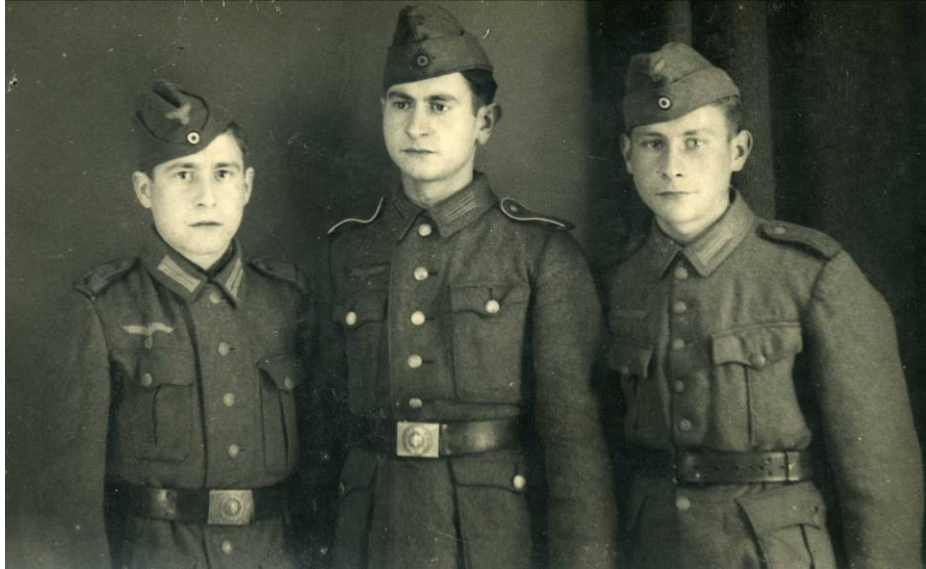
De familie merkte ook dat door de omgeving met gemengde gevoelens hierop werd gereageerd.

De lotgevallen van Lambert, Sjeng en Sjaak bij de Duitse Wehrmacht:

Lambert, Sjeng en Sjaek, vertrokken met lood in de schoenen om zich te melden op de voorgeschreven plaatsen om ingedeeld te worden in het vijandelijk leger. Ze kregen op een versnelde manier de beginselen van de oorlogvoering bijgebracht en werden toen ingezet.

Om toch van hun saamhorigheid blij te doen geven hebben ze een foto laten maken in het door hun zo zeer gehate Duitse uniform.

Zij hebben aan de oproep om zich te melden voldaan voor het welzijn van en uit respect voor de overige familieleden. Want de represaille maatregelen waarmee bedreigd werd als ze onderdoken waren afschuwelijk.

v.l.n.r. Lambert, Sjeng en Sjaek

Van de drie jongens zijn Lambert en Sjeng gesneuveld en Sjaek (Sjaak) heeft de oorlog overleefd.

Sjaek (Sjaak) (16-12-1924 tot 25-12-2004:

Uit verhalen die Sjaak Hausmans na de oorlog aan bekenden (o.a. aan zijn schoonzoon Herman Verheyen) heeft verteld is het volgende samenvatting gemaakt.

- In het begin van zijn diensttijd bij de Duitse Wehrmacht werkte Sjaak als telefonist bij de verbindingdienst in Roermond. Later kwam hij in Denemarken terecht. Daar moest hij soms 's nachts patrouille lopen langs een spoorlijn om sabotage te voorkomen. Hoewel ook in Denemarken sprake was van verzet tegen de Duitse bezetter, heeft hij daar geen gevechtsacties meegemaakt.
- Zijn functie was oppasser van een Duitse officier. Kleine administratieve en huishoudelijke taken waren bezigheden van de oppasser, maar ook bodendiensten en onderhoud van de kleding van de officier. Sjaak: "Ik zorgde altijd dat zijn laarzen echt blonken als spiegels. Ik probeerde de officier zoveel mogelijk tevreden te houden want ik wilde graag in Denemarken blijven"
- Periodiek mochten de soldaten met verlof. Het was Sjaak echter verboden om naar huis te gaan. De kans dat hij zou onderduiken werd te groot geacht. Sjaak bracht zijn vakanties door bij de familie van de officier. Die woonden in de omgeving van Berlijn en die ontving "der kleine Jacob" telkens met groot enthousiasme. Niet alleen vanwege de grote koffer die Sjaak meezeulde en die gevuld was met Deense landbouwproducten zoals boter, kaas en ham. Hieraan was in Duitsland een groot gebrek.
- Maar vooral was hij welkom vanwege een onverklaarbare bijzonderheid. Telkens wanneer "der kleine Jacob" bij de familie zijn verlof doorbracht vonden er geen bombardementen plaats. Voor de bewoners waren de geallieerden bombardementen een voortdurende bron van angst. In de schuilkelders gezeten was het telkens de vraag of zij dit keer geraakt zouden worden of dat zij hun woning vernield zouden terugvinden. Tijdens zijn vakanties heeft Sjaak daar geen enkel luchtalarm gehoord.

De geallieerden bevrijdden Denemarken en Sjaak ook van zijn Duitse juk. Zijn verhaal van het gedwongen in dienst moeten bij de vijand werd door de geallieerden geaccepteerd en hij kreeg een vrijgeleide bewijs en mocht naar huis. Hij heeft dit wel moeten doen op eigen gelegenheid en dat was in die tijd natuurlijk geen kleinigheid, maar hij heeft het toch gered. Zijn thuiskomst heeft hij met gemengde gevoelens beleefd omdat de omgeving niet altijd begrip had voor de situatie waarin de fam. Hausmans, buiten hun schuld, terecht was gekomen.

Naderhand is hij actief geweest in de vakbond, huurderbelangenvereniging en kerkkoor, waarvoor hij in 1992 de **ridderorde van de Orde van Oranje Nassau in het zilver** heeft gekregen.

Lambert (25-10-1921 tot jan/febr 1945 ?): bracht het er slechter vanaf want hij is, in gedwongen Duitse Krijgsdienst, in eerste instantie als vermist opgegeven. Pas in 1979 is er via het nationale Rode Kruis informatie ontvangen waaruit mag worden aangenomen dat hij gesneuveld is, het juiste tijdstip is niet te achterhalen.

Als bijlage bij dit verhaal zijn de documenten toegevoegd die een zus van Lambert op 8 mei 1979 via het Nederlandse Rode Kruis ontvangen heeft van het "Deutsches Rotes Kreuz, Süchdienst München" en waarin wordt verklaard dat Lambert is gesneuveld tussen 14 januari en 20 februari 1945.

Sjeng (17-04-1920–11-10-1944): heeft van het begin van zijn oorlogsperiode een dagboek bijgehouden, dat nu in bezit is van Herman, zoon van Sjaak en Pierre Hausmans, op één na jongste zoon van Wullem. Ook brieven die hij schreef naar het thuisfront zijn bewaard gebleven.

Correspondentie van Sjeng kwam altijd met de veldpost. Op een gegeven moment kreeg de familie Hausmans de post via een andere organisatie, dat vond men vreemd.

Achteraf niet, want waarschijnlijk heeft Sjeng geprobeerd het leger te ontvluchten.

In voornoemde periode kreeg de familie dan ook de Duitse Gestapo op bezoek, met veel machtsvertoon. Er stopte een gevechtswagen voor de deur op de Drees en er sprongen 5 Gestapo figuren uit. Twee posteerden zich bij de voordeur en twee bij de achterdeur en eentje kwam naar binnen en ging het huis doorzoeken en "blafte" wat vragen uit. Sjeng was schijnbaar zoek. Aangezien zij niks vonden en ook aan de reactie van de familie merkten dat men niets wist van de verblijfplaats van Sjeng vertrokken de helden onder het uiten van kreten en waarschuwingen.

Het vermoeden bestaat dat men Sjeng naderhand toch gevonden heeft en hij als represaille naar het Oostfront verbannen is, want hij is op **11 oktober 1944** gesneuveld te Schirwindt in Oost Pruisen.

Op Sjeng zijn gedachtenisprentje wordt hij als volgt getypeerd:

Lid van de H. Familie.

"Jan's leven draagt een stempel van groote ernst: hij zag moeilijkheden en had een open oog voor behoeften, en zoo deelde hij de zorgen zijner ouders voor de opvoeding hunner vele jongere kinderen, werkte hij mede in de K.A. en jeugdbeweging, en dat alles uit plichtsbesef en uit liefde tot God.

Ook zijn gevolg geven aan de oproep tot dienstneming in het leger van het land, dat wettelijk maar niet de facto zijn vaderland was, werd alleen ingegeven door ouderliefde."

Deze tekst is een duidelijke typering van het sociaal maatschappelijke levenswijze binnen de familie Hausmans.

Mededeling over het sneuvelen van Sjeng en de begraafplaats werd op 19 august 1946 via het Rode Kruis ontvangen. Het schrijven van het Rode Kruis wordt onderstaand letterlijk weergegeven.

Dit document wordt als bijlage toegevoegd.

Pey bevrijdt op 21 januari 1945:

Nadat Pey bevrijd was, was de oorlog voor de familie Hausmans nog niet afgelopen. Want het gezin kreeg nog spannende tijden voor de boeg en er moesten nog heel indringende zaken afgehandeld worden en dat alles in een periode waar twee van je zonen vermist zijn. We zullen deze in het kort puntsgewijs aan de orde stellen:

- Twee jongens waren nog vermist in Oost Duitsland, waarvan geruime tijd niets vernomen was.
- Hun eigen huis was nog niet helemaal afbetaald en de aannemer kwam sommeren dat het huis binnen veertien dagen afbetaald moest zijn en anders: “vertrekken”.
- Er werd maar verkast naar een oud boerderijtje van An van Föss naast Mechel v. Kempen. De mestvaalt lag voor het huis. Hier moest men noodgedwongen verblijven met totaal 9 personen. Met hulp van wat mensen die toch medelijden met hun hadden was het wel te doen, eerste levensbehoeften waren wel te krijgen
- In 1946 kwam het bericht dat Sjeng gesneuveld was, hetgeen een hele schok teweeg bracht.
- Na enkele jaren heeft de familie een barak kunnen huren nabij de kapel van onze Lieve Vrouw van Schilberg, was wel van hout maar toch iets geriefelijker.
- Uiteindelijk toen Leo voor priester ging leren heeft Pastoor Bessems er voor gezorgd dat ze een stenen huis kregen op de Heerweg. Want hij moest toch fatsoenlijk gasten kunnen ontvangen. Het maatschappelijk aanzien steeg aanzienlijk.
- Wullem overleed in 1949.
- Leo Hausmans is Priester gewijd op 21 maart 1959. Dit was natuurlijk groot feest. De frustraties uit de oorlog werden enigszins gladgestreken. Vele Peyenaren deden mee aan de viering, hetgeen kan worden afgeleid uit het felicitatieregister dat bewaard is gebleven.
- In 1979 kwam het bericht dat Lambert waarschijnlijk overleden zou zijn tussen 14 januari en 20 februari 1945 . Een uitvoerige toelichting op deze conclusie voegen we bij dit verhaal.

Tot slot willen de medewerkers van Pejjerlandj laten weten dat zij tijdens het samenstellen van het verhaal erg onder de indruk zijn gekomen van de manier waarop de familie Hausmans Op de Drees, de oorlogsjaren vanaf 1943 heeft moeten vechten en bidden om in deze vreselijke tijd het hoofd boven water te houden. Zij verdienen alle respect.

Onze dank gaat speciaal uit naar Pierre en Herman, waarmee we op zo'n openhartige manier hebben kunnen samenwerken om aan dit verhaal gestalte te kunnen geven en vast te leggen voor het nageslacht.

“Nooit meer oorlog” wordt zo vaak geroepen, maar laat ons er eens serieus aan gaan werken en de jeugd confronteren met de échte oorlog.

Peij: oktober 2011

©: Peijerlandj René Rutten

Bijlagen: Documenten van het Rode Kruis, resp. Rotes Kreuz.

Toevoeging door Pierre Hausmans.

Oorlogsverhaal 2 Familie Hausmans-Tholen.

Vervolg vanaf 21 januari 1945.

Gezinssamenstelling op dat moment:

Vader, Moeder, Harie, Mia, Lei, Pierre, Wil en de oudste zoon van Trine, Sjaak.

De reden, dat Sjaak (1 jaar en 5 maanden oud) bij ons logeerde, was dat Trine in december 1944 is bevallen van zoon Wil. Deze geboorte vond plaats in een schuilkelder in Linne.

De Familie Corpeleijn-Hausmans (Piet en Trine) waren geëvacueerd van Maasbracht naar St Odiliënberg.

Na de bevrijding van het Hingen, 21 januari 1945, konden we niet direct naar Pey terug, aangezien dit gebied nog niet was vrij gegeven door de geallieerden. Wij werden op transport gezet en ondergebracht bij de Urselinen in Sittard.

Aangezien St Odiliënberg nog niet bevrijd was, verhuisde Sjaak met ons mee.

In Sittard waren ook mensen van de Selfkant ondergebracht.

Na een paar dagen werden de Selfkanters overgebracht naar de Urselinen in Gangelt (Duitsland).

Tot onze verbazing moesten wij ook mee. Wat blijkt nu: Een jonge dame herkende ons en gaf bij de bevrijders door, dat wij ook Duitsers waren.

Deze jonge dame had enkele weken voordien bij de familie v. Buggenum, waar wij geëvacueerd waren, om onderdak gevraagd, maar dat werd niet gehonoreerd.

Tussen haakjes, (Tant Nes v. Buggenum is een zus van Maria Hausmans-Tholen.

Vandaar dat wij daar geëvacueerd waren.)

Het verblijf bij de Urselinen in Gangelt was niet altijd kommer en kwel, al haalden we stukken vlees uit de afvallemmers van de soldaten.

Met een van de zusters amuseerden de jongsten zich met een echte bolderwagen.

Verder leerde kleine Sjaak lopen tussen de bedden op de slaapzaal en was oma voor hem mama.

Intussen was de familie Corpeleijn teruggekeerd in Maasbracht. Uiteraard gingen zij op zoek naar hun oudste zontje. Via via kwam vader Piet, samen met de MP in een jeep, hun zontje ophalen. Wat een verdriet zowel bij ons als bij de kleine Sjaak. Die wilde natuurlijk bij ons blijven. Thuis heeft hij nog enige tijd gezocht naar zijn mama, terwijl zijn echte mama in de kamer zat te huilen.

Na enkele weken moesten we weer in de legerauto stappen om verder ergens in Duitsland gedropt te worden. Gelukkig herinnerde moeder zich, dat ze als meisje als hulp in de huishouding had gewerkt in Haren. Tevens woonde daar ook nog verre familie van haar. De chauffeur van de wagen moest ons ergens afleveren en vond het prima, Haren dus. Gelukkig werden we met open armen ontvangen en over drie gezinnen verspreid. Met dankbaarheid zien wij terug op ons verblijf bij deze gastvrije mensen.

19 maart 1945, feest van St Jozef.

Eindelijk zagen we de kans schoon, tussen 2 douanecontroles door, de grens over te steken en via Diergaarde en het Kranenbroek, te voet, bekapt en gezakt te arriveren bij tant Nes.

De terugkeer naar Pey was uiteindelijk niet zo glorieus, zoals jullie kunnen lezen in Oorlogsverhaal Familie Hausmans –Tholen van de hand van Renée Rutten.

25 oktober 2011. Pierre Hausmans.

INFORMATIEBUREAU VAN HET
NEDERLANDSCHE ROODE KRUIS

NETHERLANDS NATIONAL TRACING BUREAU

GEBOUW PETROLEA, BENOORDENHOUSCHEWEG 7, 's-GRAVENHAGE, TEL. 183450 1/m 34 - GIRO 412785

Afdeeling: B.

No.: 3/6277/46

Bijlagen: 1 f. kopie

's-Gravenhage, 19 Augustus 1946.

Bij beantwoording dagtekening,
afdeeling en nummer van dit schrij-
ven aan te halen en antwoord uit-
sluitend te richten tot den Directeur
van het Informatiebureau.

Betr.: J. Hausmanns.

Mevr. M.C. Corpeleyn-Hausmanns
Dorpstraat C3
M A A S B R A C H T (L).

Tot mijn spijt moet ik U mededeelen, dat
JOHANNES HAUSMANNs, geb. 17.4.1920 te Pey/
Echt, op 11.10.'44 gesneuveld is te Schir-
windt/Ostpreussen. Hij werd begraven op
het Heldesfriedhof d. 1. I. Div. Willuhnen
Ostpreussen, 3. Reihe. Graf nr. 12. Een
fotocopie van het ontvangen overlijdensbe-
richt doe ik U hierbij toekomen.

Ik condoleer U met dit voor U zoo smartelijke
verlies.

Voor den fgd. Directeur
Chef Afdeeling B.

A.H. Schimmel
A.H. Schimmel.

Fe/YL.

87

HET NEDERLANDSE RODE KRUIS

HOOFDBESTUUR

beschermvrouwe h.m. de koningin

Mevrouw M.C. Corpeleijn-Hausmans,
Kloosterstraat 28
MAASBRACHT.

2514 AP den haag prinsessegracht 27. tel. 070-469595. telex 32375. telegr.adres roodkruisdenhaag. giro 22000

afdeling: Informatiebureau nummer: doss. den haag: 8.5.1979
betreft : HAUSMANS, Aloysius 87.156 bijlagen : 3
Lambertus Leonardus.

Mevrouw,

Van de "Suchdienst München" van het Duitse Rode Kruis ontvingen wij een brief met "Gutachten" ter doorzending aan Uw adres.

In dit "Gutachten" wordt verklaard dat aangenomen moet worden dat Uw broer:

H A U S M A N S, Aloysius Lambertus Leonardus,
geb. 25.10.1921 te Susteren,

is gesneuveld tussen 14 januari en 20 februari 1945 ten noord/westen van Warschau, richting Lodz en Thorn.

Wij hopen dat hiermede de onzekerheid, die bij U mogelijk nog kon bestaan inzake het lot van Uw broer is weggenomen.

De bijgevoegde kaart gelieve U ondertekend terug te zenden aan de "Suchdienst München" (portvrij).

Hoogachtend,
De Directeur Informatiebureau,
W.v.d.Noordaa-v.d.Veer
namens deze:

J. Gelderman

DEUTSCHES ROTES KREUZ
IN DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND
GENERALSEKRETARIAT
SUCHDIENST MÜNCHEN

DRK-SUCHDIENST INFANTERIESTRASSE 7A 8000 MÜNCHEN 40

Frau
Maria Corpeleijn
Kloosterstr. 28

Maasbracht
Nld.

RICHTEN SIE BITTE IHRE SCHREIBEN NUR AN DEN DRK-
SUCHDIENST MÜNCHEN, NICHT AN EINZELPERSONEN,
UND GEBEN SIE DABEI STETS DAS AKTENZEICHEN UND
DIE PERSONALIEN DER GESUCHTEN PERSONEN AN.

UNSER ZEICHEN: N 4a 11 TAG: 16.12.1977

Betr.: Ihr Suchantrag nach

Aloysius Hausmans, geb. 25.10.1921 in Susteren

Sehr verehrte Frau Corpeleijn,

im Rahmen unserer Nachforschungen wurden alle uns zugegangenen Angaben und Informationen über das Schicksal Ihres Angehörigen überprüft. Über die individuellen Ermittlungen hinaus haben wir besonders die Möglichkeit untersucht, ob der Verschollene in Gefangenschaft geraten sein könnte. Dabei ist den Kampfhandlungen, bei denen Ihr Angehöriger und weitere Soldaten der gleichen militärischen Einheit vermißt wurden, genau nachgegangen worden. Das Ergebnis ist in einem Gutachten festgehalten, das Ihnen Aufschluß über unsere Nachforschungen und Einblick in die für den Verschollenen entscheidend gewordene Phase des Kriegsgeschehens gibt.

Wird am Ende der Darstellung auch der Schluß gezogen, daß Ihr Angehöriger zu den Opfern des II. Weltkrieges gezählt werden muß, hoffen wir dennoch, Sie durch die Bekanntgabe des Nachforschungsergebnisses von jahrelang ertragener Ungewißheit zu befreien.

Mit vorzüglicher Hochachtung

Max Heinrich
Direktor

Anlagen:

1 Gutachten
1 Empfangsbestätigung
~~1 Merkblatt~~

DEUTSCHES ROTES KREUZ

IN DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND

SUCHDIENST MÜNCHEN

8000 MÜNCHEN 40, INFANTERIESTRASSE 7a

GUTACHTEN

über das Schicksal des Verschollenen
Aloysius H a u s m a n s , geb. 25.10.21

Vermißt seit Februar 1945
DRK-Verschollenen-Bildliste Band FX, Seite 680

Ausgangspunkt für die Nachforschungen waren die dem Suchantrag entnommenen Angaben, die in die Verschollenen-Bildlisten aufgenommen wurden. Damit sind alle erreichbaren Heimkehrer aus Krieg und Gefangenschaft befragt worden, von denen angenommen werden konnte, daß sie mit dem Verschollenen zuletzt zusammengewesen sind. Diese Befragungen fanden sowohl in der Bundesrepublik als auch in Österreich und anderen Nachbarländern Deutschlands statt.

Ferner sind von anderen Stellen, die Unterlagen über die Verluste im 2. Weltkrieg besitzen, Informationen eingeholt worden. In erster Linie handelt es sich hierbei um das Internationale Komitee vom Roten Kreuz in Genf, die Deutsche Dienststelle für die Benachrichtigung der nächsten Angehörigen von Gefallenen der ehemaligen deutschen Wehrmacht in Berlin und die Heimatortskarteien.

Über diese individuellen Ermittlungen hinaus wurde die Frage geprüft, ob der Verschollene in Gefangenschaft geraten sein konnte. Dabei wurden die Kampfhandlungen, an denen er zuletzt teilgenommen hat, rekonstruiert. Als Unterlage dienten dem DRK-Suchdienst Angaben über Kameraden, die der gleichen Einheit angehört hatten und zum selben Zeitpunkt und am selben Einsatzort verschollen sind, Heimkehrerberichte, Schilderungen von Kampfhandlungen, Kriegstagebücher sowie Heeres- und Speziallandkarten.

Das Ergebnis aller Nachforschungen führte zu dem Schluß, daß

Aloysius H a u s m a n s

mit hoher Wahrscheinlichkeit bei den Kämpfen, die zwischen dem 14. Januar und 20. Februar 1945 während des Rückzugs von Warschau in westlicher und nordwestlicher Richtung nach Lodz und Thorn geführt wurden, gefallen ist.

Zur Begründung wird ausgeführt:

Am 14. Januar 1945 traten starke sowjetische Verbände 50 Kilometer nördlich von Warschau am Narew bei Serock und weiter nördlich bei Pultusk (Ostenburg) zur Offensive an. Gleichzeitig griff der Gegner 50 Kilometer südlich von Warschau bei Magnuszew an der Weichsel an und erzielte schon am zweiten Tag über Radom und Kielce einen Durchbruch in Richtung Lodz (Litzmannstadt). Am 17. Januar ging Warschau verloren.

Die zu Beginn der sowjetischen Offensive im Raum Warschau und in der polnischen Hauptstadt eingesetzten deutschen Truppen konnten dem Druck des überlegenen Gegners nicht standhalten. Sie mußten, zusammen mit Angehörigen deutscher ziviler Dienststellen, unter schweren Kämpfen nach Westen ausweichen. Vor allem während des Übergangs über die Weichsel bei Plock (Schröttersburg), 65 km nordwestlich von Warschau, traten hohe Verluste ein, als sowjetische Panzer und Schlachtflieger die zusammengedrängten deutschen Einheiten angriffen. Im weiteren Verlauf ihres Rückzuges wichen die angeschlagenen Kampfgruppen nach Südwesten und auch nach Westen aus. Dabei wurde ein Teil bei Lodz von sowjetischen Truppen eingeschlossen. Nur kleinen Gruppen gelang in der Nacht zum 18. Januar der Ausbruch. Die Stadt selbst mußte einen Tag später geräumt werden. Kutno fiel dem Gegner am 20. Januar in die Hand, während Posen am 23. Januar eingeschlossen wurde.

Andere Kampfgruppen, die nach Nordwesten abgedrängt worden waren, schlugen sich zur Festung Thorn durch, die bereits am 25. Januar vom Gegner umgangen worden war. Nach harten Kämpfen wurde sechs Tage später der Ausbruch aus der Festung erzwungen und der Rückzug in nordwestlicher Richtung fortgesetzt. Bis Mitte Februar hatten sich viele versprengte Gruppen in den Raum der Tucheler Heide und nach Westpreußen durchgeschlagen.

Seit diesen Kämpfen werden zahlreiche Soldaten sowie Angehörige von ehemals der Wehrmacht angegliederten zivilen Dienststellen, darunter auch der Verschollene, vermißt. Für einige von ihnen haben die Nachforschungen ergeben, daß sie gefallen sind. Viele aber haben während des ungeordneten Rückzuges, bei Flußübergängen und Häuserkämpfen den Tod gefunden, ohne daß es von überlebenden Kameraden bemerkt werden konnte. Das Feuer von Artillerie, Panzern und Schlachtfliegern erreichte auch Sanitätsfahrzeuge und Verbandplätze.

Es gibt keinen Hinweis dafür, daß der Verschollene in Gefangenschaft geriet. Er wurde auch später in keinem Kriegsgefangenenlager gesehen. Alle Feststellungen zwingen zu der Schlußfolgerung, daß er bei diesen Kämpfen gefallen ist.

München, den 31. Oktober 1977

Max Heinrich
Max Heinrich
Direktor